

© Ελληνική Δημοκρατία, 2018. Ανεπίσημη μετάφραση που πραγματοποιήθηκε από την Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ). [Η μετάφραση έχει δημοσιευθεί στην επίσημη ιστοσελίδα της ΕΕΔΑ]. Η μετάφραση αυτή δεν δεσμεύει το Γραφείο του Υπατού Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Πρωτότυπο: Στην Αγγλική¹

Αρχές σχετικά με το *Status* των Εθνικών Θεσμών (Αρχές των Παρισίων)

Υιοθετήθηκαν με το Ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης 48/134 της 20^{ης}
Δεκεμβρίου 1993

Αρμοδιότητα και ευθύνες

1. Ένας εθνικός θεσμός επιφορτίζεται με την αρμοδιότητα να προωθεί και να προστατεύει τα δικαιώματα του ανθρώπου.
2. Ένας εθνικός θεσμός έχει όσο το δυνατόν ευρύτερη εντολή, η οποία ορίζεται με σαφήνεια σε συνταγματικό ή νομοθετικό κείμενο, προσδιορίζοντας τη σύνθεση και τη σφαίρα αρμοδιότητάς του.
3. Ένας εθνικός θεσμός έχει, μεταξύ άλλων, τις παρακάτω αρμοδιότητες:
 - (α) Να υποβάλλει στην Κυβέρνηση, το Κοινοβούλιο και κάθε άλλο αρμόδιο όργανο, σε συμβουλευτική βάση, είτε ύστερα από αίτημα των ενδιαφερόμενων Αρχών, είτε ασκώντας την αρμοδιότητά του να επιλαμβάνεται ενός ζητήματος αυτεπάγγελτα, γνωμοδοτήσεις, συστάσεις, προτάσεις και εκθέσεις για κάθε ζήτημα σχετικά με την προώθηση και προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Ο εθνικός θεσμός δύναται να αποφασίσει τη δημοσιοποίησή τους. Αυτές οι γνωμοδοτήσεις, συστάσεις, προτάσεις και εκθέσεις, καθώς και κάθε αρμοδιότητα του εθνικού θεσμού, αφορούν στους ακόλουθους τομείς:
 - (i) Σε κάθε νομοθετική ή διοικητική διάταξη, καθώς και διατάξεις που σχετίζονται με δικαστικούς οργανισμούς, οι οποίες αποσκοπούν στη διασφάλιση και διεύρυνση της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Στο πλαίσιο αυτό, ο εθνικός θεσμός εξετάζει τις νομοθετικές και διοικητικές διατάξεις σε ισχύ, καθώς και νομοσχέδια και προτάσεις νόμου, και απευθύνει τις αναγκαίες συστάσεις ώστε να διασφαλίσει ότι αυτές οι διατάξεις συμμορφώνονται με τις

¹ ΣτΜ: Το πρωτότυπο κείμενο είναι διαθέσιμο από:
<http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/StatusOfNationalInstitutions.aspx>.

θεμελιώδεις αρχές των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Προτείνει, όπου κρίνεται αναγκαίο, την υιοθέτηση νέας νομοθεσίας, την τροποποίηση της ισχύουσας νομοθεσίας και την υιοθέτηση ή τροποποίηση διοικητικών μέτρων.

(ii) Σε οποιαδήποτε περίπτωση παραβίασης δικαιωμάτων του ανθρώπου της οποίας επιλαμβάνεται.

(iii) Στην προετοιμασία εκθέσεων για την κατάσταση των δικαιωμάτων του ανθρώπου στη Χώρα γενικότερα, και για ειδικότερα ζητήματα.

(iv) Στην επισήμανση στην κυβέρνηση περιπτώσεων, ανά την Επικράτεια, όπου παραβιάζονται δικαιώματα του ανθρώπου και την υποβολή προτάσεων για την ανάληψη πρωτοβουλιών με σκοπό τον τερματισμό των καταστάσεων αυτών και, όπου κρίνεται αναγκαίο, τη διατύπωση γνώμης σχετικά με τις θέσεις και τις αντιδράσεις της κυβέρνησης.

(β) Να προωθεί και να διασφαλίζει την εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας, των κανονισμών και πρακτικών με τα διεθνή πρότυπα για τα δικαιώματα του ανθρώπου, τα οποία δεσμεύουν το Κράτος, καθώς και την αποτελεσματική εφαρμογή τους.

(γ) Να ενθαρρύνει την επικύρωση των προαναφερθέντων προτύπων ή την προσχώρηση σε αυτά, και να διασφαλίζει την εφαρμογή τους.

(δ) Να συνεισφέρει στις εκθέσεις που υποβάλλουν τα Κράτη στα όργανα και τις επιτροπές των Ηνωμένων Εθνών και σε περιφερειακούς θεσμούς, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις συμβάσεις και, όπου κρίνεται αναγκαίο, να διατυπώνει γνώμη σχετικά, με το δέοντα σεβασμό για την ανεξαρτησία του.

(ε) Να συνεργάζεται με τα Ηνωμένα Έθνη και κάθε άλλο οργανισμό του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών, με τους περιφερειακούς θεσμούς και τους εθνικούς θεσμούς άλλων χωρών που είναι αρμόδιοι για την προστασία και προώθηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

(στ) Να συνδράμει στη διαμόρφωση προγραμμάτων για την εκπαίδευση και την έρευνα στα δικαιώματα του ανθρώπου και να συμμετέχει στην υλοποίησή τους στα σχολεία, τα πανεπιστήμια και τους επαγγελματικούς κύκλους.

(ζ) Να δημοσιοποιεί τα δικαιώματα του ανθρώπου και τις προσπάθειες για καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων, και συγκεκριμένα των φυλετικών διακρίσεων, αυξάνοντας την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, ιδίως μέσω της πληροφόρησης και της εκπαίδευσης και αξιοποιώντας όλα τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Σύνθεση και εχέγγυα ανεξαρτησίας και πλουραλισμού

1. Η σύνθεση του εθνικού θεσμού και ο διορισμός των μελών του, είτε μέσω εκλογών, είτε με άλλο τρόπο, λαμβάνουν χώρα σύμφωνα με μια διαδικασία που παρέχει όλα τα αναγκαία εχέγγυα για τη διασφάλιση της πλουραλιστικής αντιπροσώπευσης των κοινωνικών δυνάμεων (της κοινωνίας των πολιτών) που συμμετέχουν στην προώθηση και την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου,

ιδίως με αρμοδιότητες που επιτρέπουν την εδραίωση αποτελεσματικής συνεργασίας με, ή μέσω της παρουσίας, αντιπροσώπων:

(α) Μη κυβερνητικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στο πεδίο των δικαιωμάτων του ανθρώπου και της καταπολέμησης των φυλετικών διακρίσεων, συνδικαλιστικών οργανώσεων, ενδιαφερόμενων κοινωνικών και επαγγελματικών οργανώσεων, όπως για παράδειγμα, ενώσεις δικηγόρων, γιατρών, δημοσιογράφων και επιστημόνων εγνωσμένου κύρους.

(β) Τάσεων της φιλοσοφικής και πολιτικής σκέψης.

(γ) Πανεπιστημίων και διακεκριμένων εμπειρογνομόνων.

(δ) Του Κοινοβουλίου.

(ε) Κυβερνητικών υπηρεσιών (εάν αυτές περιλαμβάνονται, οι εκπρόσωποί τους πρέπει να συμμετέχουν στις διαβουλεύσεις μόνο με συμβουλευτική αρμοδιότητα).

2. Ο εθνικός θεσμός διαθέτει την κατάλληλη υποδομή για την ομαλή διεξαγωγή των δραστηριοτήτων του, και συγκεκριμένα επαρκή χρηματοδότηση. Ο σκοπός αυτής της χρηματοδότησης θα πρέπει να είναι να του επιτρέπει να διαθέτει δικό του προσωπικό και εγκαταστάσεις, ώστε να είναι ανεξάρτητος από την Κυβέρνηση και να μην υπόκειται σε οικονομικό έλεγχο, ο οποίος ενδέχεται να επηρεάσει την ανεξαρτησία του.

3. Προκειμένου να διασφαλιστεί μία σταθερή εντολή για τα μέλη του εθνικού θεσμού, χωρίς την οποία δεν μπορεί να υπάρξει πραγματική ανεξαρτησία, ο διορισμός τους πραγματοποιείται με επίσημη πράξη η οποία καθορίζει την ακριβή διάρκεια της εντολής. Η εντολή αυτή είναι ανανεώσιμη, υπό τον όρο ότι διασφαλίζεται η πλουραλιστική σύνθεση του θεσμού.

Μέθοδοι λειτουργίας

Εντός του πλαισίου της λειτουργίας του, ο εθνικός θεσμός :

(α) Εξετάζει ελεύθερα οποιοδήποτε ζήτημα εμπίπτει στην αρμοδιότητά του, είτε υποβάλλεται από την κυβέρνηση είτε εξετάζεται αυτεπάγγελτα από το θεσμό, κατόπιν πρότασης μέλους του ή οποιουδήποτε αιτούντος.

(β) Δέχεται οποιοδήποτε πρόσωπο και αποκτά οποιαδήποτε πληροφορία και έγγραφα που είναι αναγκαία για την αξιολόγηση καταστάσεων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά του.

(γ) Απευθύνεται στην κοινή γνώμη άμεσα ή μέσω οποιουδήποτε μέσου μαζικής επικοινωνίας, ιδίως ώστε να δημοσιοποιεί τις γνωμοδοτήσεις και τις συστάσεις του.

(δ) Συνέρχεται σε τακτική βάση και όποτε κρίνεται απαραίτητο με την παρουσία όλων των μελών του εφόσον έχουν προσηκόντως κληθεί.

(ε) Συγκροτεί ομάδες εργασίας αποτελούμενες από τα μέλη του ανάλογα με τις υφιστάμενες ανάγκες και δημιουργεί τοπικά ή περιφερειακά τμήματα για να τον επικουρούν κατά την εκπλήρωση των λειτουργιών του.

(στ) Διατηρεί ανοιχτούς διαύλους επικοινωνίας με τα υπόλοιπα, δικαιοδοτικά ή άλλα, όργανα τα οποία είναι αρμόδια για την προώθηση και την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου (ιδίως Συνηγόρους του πολίτη, διαμεσολαβητές και παρεμφερείς θεσμούς).

(ζ) Ενόψει του θεμελιώδους ρόλου που διαδραματίζουν οι μη-κυβερνητικές οργανώσεις στη διεύρυνση του έργου των εθνικών θεσμών, αναπτύσσει σχέσεις με τις μη-κυβερνητικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στο τομέα της προώθησης και της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, την καταπολέμηση του ρατσισμού, την προστασία ιδιαίτερα ευάλωτων ομάδων (ιδίως παιδιών, εργαζόμενων μεταναστών, προσφύγων, ατόμων με σωματική και διανοητική αναπηρία) ή σε άλλους εξειδικευμένους τομείς.

Πρόσθετες αρχές σχετικά με το status Επιτροπών με οιονεί δικαιοδοτικές αρμοδιότητες

Ένας εθνικός θεσμός μπορεί να έχει εξουσιοδότηση να επιλαμβάνεται και να εξετάζει καταγγελίες και αναφορές σχετικά με ατομικές περιπτώσεις. Υποθέσεις μπορούν να εισαχθούν ενώπιόν του από ιδιώτες, τους αντιπροσώπους τους, τρίτα μέρη, μη-κυβερνητικές οργανώσεις, σωματεία συνδικαλιστικών οργανώσεων ή άλλες αντιπροσωπευτικές οργανώσεις. Υπό τις συνθήκες αυτές, και με την επιφύλαξη των αρχών που προαναφέρθηκαν σχετικά τις άλλες αρμοδιότητες των επιτροπών, οι λειτουργίες που τους ανατίθενται μπορούν να θεμελιωθούν στις ακόλουθες αρχές:

(α) Την αναζήτηση ενός φιλικού διακανονισμού μέσω συμβιβασμού ή, εντός των ορίων που καθορίζονται από το νόμο, μέσω δεσμευτικών αποφάσεων ή, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο, στη βάση της εμπιστευτικότητας.

(β) Την ενημέρωση του μέρους που κατέθεσε την αναφορά σχετικά με τα δικαιώματά του, ιδίως σχετικά με τα ένδικα βοηθήματα που διαθέτει και την προώθηση της πρόσβασης σε αυτά.

(γ) Την ακρόαση κάθε καταγγελίας ή αναφοράς ή τη διαβίβασή τους σε κάθε άλλη αρμόδια Αρχή, εντός των ορίων που καθορίζονται από το νόμο.

(δ) Τη διατύπωση συστάσεων προς τις αρμόδιες Αρχές, ιδίως προτείνοντας τροπολογίες ή αναθεώρηση νόμων, κανονισμών και διοικητικών πρακτικών, ιδιαίτερα εάν ευθύνονται για τις δυσκολίες τις οποίες αντιμετωπίζουν τα πρόσωπα που κατέθεσαν την αναφορά με σκοπό να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους.